

دانشنامه فلسفه استنفورد (۲۰)

امانوئل لویناس

بتینا برگو

ترجمه احسان پورخیری

Bergo, Bettina

سرشناسه: برگو، بتینا، ۱۹۵۷ - م.
عنوان و نام پدیدآور: امانوئل لویناس / بتینا برگو: ترجمه احسان پورخیری
مشخصات نشر: تهران: ققنوس، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری: ۱۳۰ ص.
فروست: دانشنامه فلسفه استنفورد؛ ۲۰ / دبیر مجموعه مسعود علیا،
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۷۸-۱۴۶-۸
وضعیت فهرست‌نویسی: قبا
یادداشت: عنوان اصلی: کتاب حاضر ترجمه بخش «Emmanuel Levinas» از
دایرةالمعارف (Stanford encyclopedia of philosophy) است.
موضوع: لویناس، امانوئل، ۱۹۰۶-۱۹۹۵ م.
موضوع: Levinas, Emmanuel
موضوع: فلسفه - دایرةالمعارف‌ها
شناسه افزوده: پورخیری، احسان، ۱۳۷۲ - م. مترجم
شناسه افزوده: علیا، مسعود، ۱۳۵۴ - دبیر
رده‌بندی کنگره: ۴۱۳۹۳ ب ۴۹۴ / ۱۲۲۳۰
رده‌بندی دیویی: ۱۹۴
شماره کتاب‌شناسی ملی: ۳۶۵۱۴۳۱

این کتاب ترجمه‌ای است از:

Emmanuel Levinas

The Stanford Encyclopedia of Philosophy

Bettina Bergo, Aug 3, 2011

این مجموعه با کسب اجازه از گردانندگان دانشنامه
فلسفه استنفورد (SEP) منتشر می‌شود.

انتشارات قنوس

تهران، خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری،

شماره ۱۱۱، تلفن: ۴۰ ۸۶ ۴۰ ۶۶

دانشنامه فلسفه استنفورد (۲۰)

دبیر مجموعه: مسعود علیا

امان‌وئل لویناس

بتینا برگو

ترجمه احسان پورخیری

چاپ اول

۱۶۵۰ نسخه

زمستان ۱۳۹۳

چاپ پیرمان

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۸ - ۱۴۶ - ۲۷۸ - ۶۰۰ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 600 - 278 - 146 - 8

www.qoqnoos.ir

Printed in Iran

۷۰۰۰ تومان

فهرست

پیشگفتار دبیر مجموعه	۹
درآمد	۱۳
۱. مقدمه	۱۵
۲. سرآغازهای فلسفی: استعلا به مثابه نیاز به	
گریز	۲۷
۳. حالات استعلا و آشکال هستی	۳۷
۴. استعلا همچون مسئولیت، و فراسو	۴۵
۵. استعلا به مثابه غیر-در-همان	۶۳
۶. ملاحظات نهایی	۸۳
یادداشت‌ها	۸۷
کتابنامه	۹۹
واژه‌نامه انگلیسی به فارسی	۱۲۳
نمایه	۱۲۵

پیشگفتار دبیر مجموعه

بسیاری از کسانی که در ایران به نحوی از انحا کار فلسفی می‌کنند و با فضای مجازی اینترنت نیز بیگانه نیستند نام دانشنامه فلسفه استنفورد^۱ را شنیده‌اند و چه‌بسا از این مجموعه کم‌نظیر بهره نیز برده باشند. این دانشنامه حاصل طرح نیکویی است که اجرای آن در سال ۱۹۹۵ در دانشگاه استنفورد آغاز شد و همچنان ادامه دارد. به لطف کمک‌هایی که گردانندگان این مجموعه از آن‌ها برخوردار شده‌اند، متن کامل تمامی مقالات این دانشنامه در اینترنت به رایگان و به آسان‌ترین شکل در دسترس خوانندگان علاقه‌مند قرار گرفته است.

نگاهی به ساختار و مندرجات مقاله‌ها و مرور کارنامه نویسندگان آن‌ها، که عموماً در حیطه کار خویش صاحب نام و تألیفات درخور اعتنا هستند، گواهی می‌دهد که با مجموعه‌ای خواندنی مواجهیم، مجموعه‌ای که غالباً مدخل‌های مناسبی برای ورود به گسترده‌های متنوع تأمل فلسفی به دست می‌دهد. به این اعتبار، می‌توان به جرئت گفت کسی که می‌خواهد اولین بار با مسئله یا مبحثی در فلسفه آشنا شود، یکی از گزینه‌های راهگشایی که پیش رو دارد این است که ابتدا به سراغ مدخل یا مدخل‌های مربوط به آن در این دانشنامه برود.

دانشنامه فلسفه استنفورد (به سرپرستی دکتر ادوارد ن. زالتا^۲)

1. *Stanford Encyclopedia of Philosophy* (SEP)

2. Edward N. Zalta

افزون بر این که پیوندی فراگیر میان فضای دانشگاهی و عرصه عمومی برقرار کرده، ویژگی های درخور توجه دیگری هم دارد. حجم بسیاری از مقاله های این دانشنامه چشمگیر است. ظاهراً دست نویسندگان در شرح و بسط کثیری از موضوعات و مباحث باز بوده است. دیگر این که در کنار مدخل های نام آشنا گاه به موضوعات و مسائل کم و بیش بدیعی پرداخته شده است که شاید در نظر اول ورودشان به دانشنامه ای فلسفی غریب بنماید و در عین حال خواننده را به بازاندیشی درباره دامنۀ تفکر فلسفی و نسبت آن با زیست جهان خویش فراخواند. کتابنامه های مندرج در پایان مقاله ها نیز که معمولاً به دقت تدوین شده اند، یکی از محسنات این دانشنامه است که به ویژه به کار دانشجویان و محققانی می آید که می خواهند در زمینه ای خاص پژوهش کنند. این را هم نباید از نظر دور داشت که خاستگاه این دانشنامه به هیچ روی موجب نشده است که متفکران و مباحث فلسفه قاره ای نادیده گرفته شوند.

انتشار تدریجی این دانشنامه به زبان فارسی و فراهم کردن امکان مواجهه شمار هرچه بیشترتری از خوانندگان علاقه مند با آن، چه با استمرار همان غایتی باشد که مورد نظر بانیان این طرح بوده است. بر این اساس، در گام نخست انتخابی اولیه از میان چند صد مدخلی که در دانشنامه آمده است صورت گرفته و کار ترجمه آن ها به سعی مترجمانی که با این طرح همکاری دارند به تدریج پیش می رود. ترجمه کل دانشنامه البته غایتی بلندپروازانه است، به ویژه با توجه به این که هنوز همه مقاله های آن به نگارش در نیامده اند. با این حال، تلاش بر این است که، در صورت فراهم بودن شرایط، انتشار این مجموعه استمرار پیدا کند و به سرنوشت مجموعه هایی دچار نیاید که آغازی چشمگیر داشته اند ولی دولشان چندان پاینده نبوده است.

روال غالب این است که هر کدام از مدخل ها در یک مجلد منتشر شود. اما در مواردی که حجم یک مدخل از حداقل لازم برای این که به

هیئت مجلّدی مستقل منتشر شود کم‌تر باشد. آن مدخل همراه با مدخل دیگری که با آن قرابت موضوعی دارد انتشار می‌یابد. به درخواست دکتر زالتا، نسخه اساس ترجمه‌ها آخرین ویراستی خواهد بود که در بخش آرشیو دانشنامه درج شده است. و همین امر در چاپ‌های مجدد ترجمه‌ها مهنا قرار خواهد گرفت. در مرحله ویرایش، تمامی ترجمه‌ها سطر به سطر با متن انگلیسی مقابله خواهند شد تا عیار کار درخور این مجموعه باشد. در این میان تلاش می‌شود توازن شایسته‌ای میان احترام به سبک و زبان هر مترجم از یک سو و اقتضانات مجموعه از سوی دیگر به دست آید. طرح انتشار این مجموعه شاید فردی بوده باشد، اما اجرا و اتمام آن البته کاری جمعی است و با تلاش مشترک و همراهی دوستانی میسر می‌شود که به این کار دل می‌سپارند. افزون بر مترجمانی که در این طرح همکاری می‌کنند، سپاسگزار دیگرانی هستم که مساعدتشان پشتوانه اجرای شایسته آن است. به‌ویژه از دکتر زالتا و سایر گردانندگان دانشنامه قدردانی می‌کنم که اجازه دادند مجموعه حاضر به زبان فارسی منتشر شود. همچنین، باید یاد کنم از آقای امیر حسین زادگان، مدیر انتشارات ققنوس، که زمینه اجرای طرح را فراهم کردند؛ آقای دکتر سید نصرالله موسویان، که یاری بی‌دریغشان برای این مجموعه بسیار مغتنم بوده است؛ آقای احمد تهوری، مدیر روابط عمومی انتشارات، که در تسهیل ارتباطات نقش مؤثری داشته‌اند؛ و آقای جهانگیر ملک‌محمدی و یکایک همکاران ایشان در بخش فنی انتشارات، که می‌کوشند این مجموعه با شکل و شمایلی درخور منتشر شود.

مسعود علیا

زمستان ۹۲